Nehéz helyzetben a sütőipar

Kevés a szakmunkás, sok túlóra
Gépesítik a sütödéket

Tegnap, kedden az SZMT tanácskozótermében ülésezett az Élelmiszeripari Dolgozók Szakszervezetének Csongrád megyei bizottsága. Az ülésen megjelent és felszólalt *dr. Tamás* László, az ÉDOSZ főtitkára is. Csongrád megye és Szeged sütőipari helyzetét, fejlesztési lehetőségét, valamint a sütőiparban foglalkoztatott dolgozók körülményeit tárgyalta a bizottság. A vitát követően rövid előadás hangzott el a legutóbbi ülések között végzett munkáról, valamint az 1971—72. évi politikai oktatásról.

Napról napra tapasztaljuk, hogy az üzetekben vásárolható kenyér és péksütemény minősége nem mindig jó, s többször hiánycikk egy-egy termékfajta. Tény, hogy mind a Csongrád megyei, mind a szegedi sütőipar nehéz helyzetben van, mert nincs elég szakmunkás a pékségekben, kevés a korszerű berendezés. A két vállalat dolgozói elavult üzemekben kénytelenek elkészíteni a megye lakosságának mindennapi kenyerét. A beterjesztett jelentések megállapítják, hogy a nehéz helyzet okai ismeretesek. Talán a legfontosabb: a sütőipari termelési költségek növekedése — az új szabályzók, a beruházások stb. — miatt a személyi jövedelmek alig emelkednek, szinte nincs mód a nehéz munkát végző sütőipari munkások bérének számottevő fejlesztésére.

Tudvalevően a sütőipari beruházások csak nagyon hosszú idő — 50—60 év — alatt térülhetnek meg, hasznot addig nem hoznak, viszont a lakosságot, a fogyasztókat mindenképpen el kell látni megfelelő mennyiségű és minőségű kenyérrel és péksüteménnyel. Ez csak nagy áldozatokkal, túlórákkal lehetséges. A Csongrád megyei Sütőipari Vállalatnál például a szükséges szakmunkás létszámnak mindössze 63—64 százalékát tudják biztosítani, a szegedi sütőipari vállalattól pedig állandóan 15—16 dolgozó hiányzik. A gondot súlyosbítja, hogy a szakma iránt megcsappant az érdeklődés, kevés a jelentkező, a beiskolázott tanulók egy része abbahagyja a tanulást a gyenge tanulmányi eredmény, a kollégiumi férőhely hiánya, vagy a szakma iránti közömbösség miatt. (A Csongrád megyei Sütőipari Vállalatnál például 1968-ban, 1969-ben nem is végzett szakmunkástanuló, 1970-ben mindössze hat kapott bizonyítványt.) Az anyagi nehézségek is nagyobbodnak, hiszen a liszt kivételével a többi alapanyagok ára emelkedő tendenciát mutat — ez viszont a késztermékben semmi esetre sem fejeződhet ki.

A megyei, a szegedi sütőipar helyzetének megjavítására 1968-ban kormányhatározat született. A tanácskozáson arról is szó esett, hogy miként sikerült a határozat előírásait végrehajtani. A Csongrád megyei Sütőipari Vállalat korszerűsítési tervét valóra váltotta, négy új üzemet épített, 29 kenyér-, illetve süteménysza küzletet nyitott. A Szegedi Sütőipari Vállalat az elavult, rossz munkakörülményű üzemeiben jórészt csak a termelést tudta szinten tartani. Ezért Szeged megyei város tanácsa 1971 februárjában 13 millió forintot biztosított a süteménytermelő részleg teljes automatizálására, s ezenkívül elfogadta egy új, 49 millió forint értékű, 32 tonna termelőképességű sütöde felépítését is. (A beruházás 1967-ben kezdődött, de csak most jutott el odáig, hogy a DÉLÉP megkezdhette az építkezést!) Sajnos, az építőipari kapacitáshiány ezt a közérdekű munkát is hátráltatja, hiszen a beruházási programban elfogadott 1972. december 31-i dátum helyett a DÉLÉP csak 1973 szeptember 30-ra ígéri az üzemépület átadását. Az új kenyérgyár berendezéseit részben magyar vállalatok, részben pedig jugoszláv cég szállítja. A két sütőipari vállalat a negyedik ötéves tervben 144,3 millió forint értékű beruházást hajt végre, s naponta (16 óra, két műszak) 110,6 tonna termelőképesség létrejöttével számolhatunk; tovább bővítik a sütőipari szaküzletek számát is.

A sütőipari beruházás meglehetősen ellentmondásos napjainkban — hangzott el a tanácskozáson. Míg a fogyasztók szempontjából kétségtelenül előnyös, a sokat fáradozó sütőipari dolgozók számára azonban a jelenlegi körülmények között nem egyértelműen kedvező. Az érvényben levő szabályzók, a sütőipari jelleg miatt, mindkét vállalatnál csökken az év végi részesedési alap. Az a fura helyzet, hogy a korszerűsödő sütőiparban a jobb és több termék ellenére — arányosan nem emelkedik a sütőipari dolgozók jövedelme. A szegedi és a Csongrád megyei Sütőipari Vállalat jelentése megállapítja: ha a rájuk vonatkozó szabályzók nem változnak, akkor a vállalatok fokozatosan elvesztik nyereségüket, s az új beruházások üzembelépésekor pedig veszteségesek lesznek.

Mivel az említett ellentmondás országos a sütőiparban, a Minisztertanács szeptember végén foglalkozott a nyereségképzést befolyásoló szabályzók átalakításával. Remélhetőleg az intézkedések sem maradnak el.

M. I.

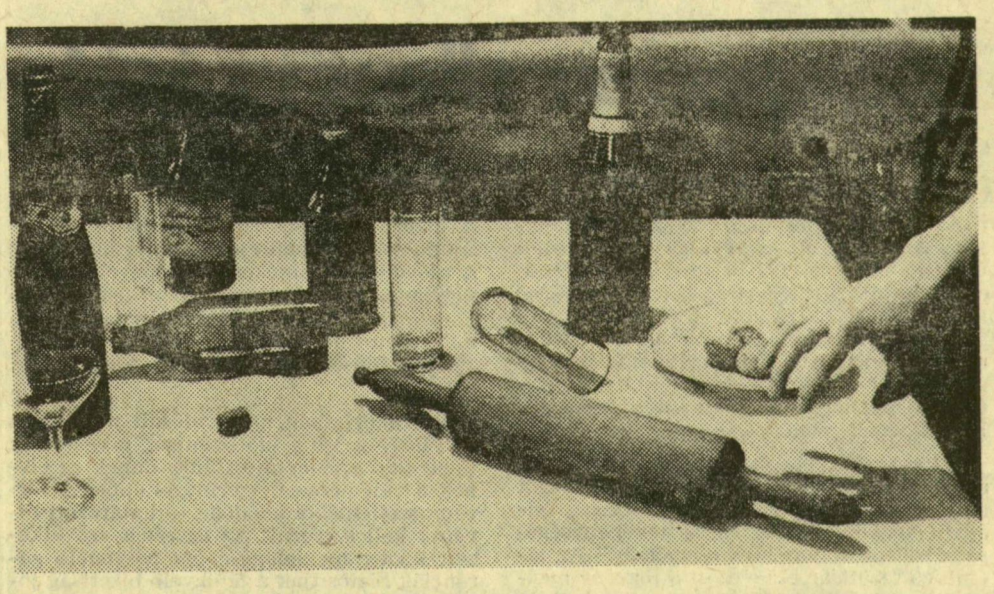

Borosüveg + sodrófa

„Az édesanya — nem tévedhetek — teljesen részeg volt. Csak a könnyei potyogtak, vagy nevetgélt, de nem tudta megmondani, miért. Ilyen körülmények között a kislány nem tanulhat nyugodtan."

Egy osztályfőnök följegyzését olvasom a G. családnál tett látogatásáról. Benne áll az is, hogy az iszákos asszony képes a gyerekei ruháit is eladni, ha másként nem tud pénzt szerezni italra. Az otthon: piszkos, rendetlen. Az iskolába járó kicsik szintén azok.

Beadvány Szeged megyei városi tanács III. kerületi hivatalához: kérem B. és A. nevű kiskorú gyermekeim állami gondozásba vételét. Feleségem iszik, csavarog, augusztusban elhagyott bennünket. Úgy, hogy a boltban 3 ezer forint adósságot hagyott hátra. Beadtam a válópert. Aláírás: G. A.

VESZÉLYEZTETETT APRÓSÁGOK

Mindezt a III. kerületi gyámügyi főelőadó, dr. Zahuczky Józsefné irodájában olvasom. Gépkocsira várva; amely ezen a napon elhanyagolt otthonokba, nehéz sorsú családokhoz, veszélyeztetett helyzetben élő gyerekekhez viszi a segíteniakarást. Mint eddig annyiszor, s mint ezután is.

Dr. Kerepesi József, az igazgatási osztály vezetője is velünk tart.

— Növekszik a veszélyeztetett kiskorúak száma — mondja útközben. — Pontosabban: az ilyen esetek felderítése teljesebb. Többről tudunk, többel foglalkozunk. Úgy van ez, mint az olyan betegségekkel, amikről régen mit sem tudott az orvostudomány.

Alsóvárosi utcák. Aztán kukoricások, fölszaggatott földek. Magában áll a többitől elkülönülve G.-ék háza.

Udvaron baktatunk át; a diófán hintakötél, odébb gyerekbiciklironcs. A csöndet csak kopogásunk zavarja meg.

A miniszoknyás nagylány nyit ajtót. Az apa nehezen kel fel; fájós derekát tapogatva. Elevenszemű kisfiút faggat meg először az osztályvezető, a gyereket szerető pedagógus hangján. Aztán az elnyűtt arcú, görbülő férfihez fordul:

— Hideg van itt, G. bácsi, nem kellett volna begyújtani?

— Hát, a téli tüzelő még visszavan.

— Pénz nincs rá?

— Annyi épp lesz...

Előszoba, szoba, belső szoba. Ágyszámlálás. Ebből van elég. Hanem a tisztaság! Különösen a konyhakövön látszik a takarítás hiánya. Csúnya, piszkos.

— Az itthoni teendőket ki végzi? — ez a kérdés már a nagylánynak szól.

— Általában én. De a húgom is segít.

Kerepesi József tudja, hogy a fejlődésben levő gyerekek helyzetét a gyomor oldaláról is meg kell vizsgálni. A tűzhelyen nagy lábasban a tegnapi édeskáposzta.

— Mi a készlet?

— Nincs, csak amit naponta megveszek.

Megyünk a kamrába. Kevéske zsír a bödön alján. Szikkadó kenyér.

MINDENT ITALRA

— Azt tudja, hogy a tisztaság nem kielégítő?

— Ahhoz képest, mikor anyám itthon volt! — csapja össze kezét a nagylány, aki munkaidő után végzi, amit tud. — Az ember undorodott hazajönni...

A bácsi az asszony viselt dolgait meséli. Elküldte a gyerekeket idegen portákra: hozzatok krumplit, aztán árulta — egy kis pálinkapénzért.

— Rettentő helyzetbe sodort bennünket. Mikor már elment, akkor is vissza-visszajárt, csirkét, kacsát, amit bírt, elhordott.

Az anya közben tbc-vel került kórházba. Biztos, hogy ebben is nagy szerepe volt az iszákosságnak.

Rossz érzéssel szállunk az autóba. Ez a család — ha csak egy valakiben lenne elegendő szervező-összetartó erő — az apa keresetéből, s a két nagyobb gyerekéből viszonylag jól meglehetne. Zahuczkyné és Kerepesi dr. sem szavaz arra, hogy állami gondozásba vegyék a kicsiket. Sokkal nehezebb esetek vannak. Itt a talpraállásban kell segíteni.

„A GYEREKET NEM ADOM!"

Egy másik utca a város peremén; a még nehezebb esetet keressük. Az udvari lakás ajtaja csak hosszas kopogás után nyílik. Fejét fogja, tá-molyog a barna ruhás, idős néni.

— Magánál lakik az unokája?

— Igen. Nálam. — Dacosan, ellenségesen: — Mi akarnak a gyerekkel?

— Csak érdeklődünk.

— Az anyja annak idején, mikor született, bele akarta dobni a Tiszába. Én mondtam neki, add ide inkább, én fölnevelem. Kiskorától nálam van.

Tízéves a gyerek, szeretik az iskolában, a házban. De azt is tudják: iszik a nagymama. Egy-két kiló krumplit, lisztet, zsírt előmutat a csuparánc arcú néni, aztán az ominózus kérdés jön:

— És az ital? Van-e itthon valami? — A lehelete ugyan már árulkodott, s a polcon álló üvegek se hagynak kétséget a gyakoriság felől.

— Mit akarnak? — két csörgőórát is kézbekap hirtelen, azzal csapkod. A levegőbe, az osztályvezető karjára. Az pedig angyali szelídséggel tolja vissza.

— Ezt nem szabad, Sz. néni! Mi azért érdeklődünk a gyerekről...

— Nem viszik el. A gyereket nem adom. Menjenek!

Korát meghazudtoló fürgeséggel siet a szobába. Na, most mi lesz? Ha kés... De nem az; sodrófa. Üt-e majd vele? A jegyzetelést mindenesetre abbahagyom, hátha ki kell védeni egy suintást.

Zömök, erőteljes ember az osztályvezető. De a dühöngő öregasszonyt a hangjával fegyverezi le. A nyugodt, szuggeráló hanghordozással.

A sodrófa már a kredencen fekszik. Vajon kapnak-e veszélyességi pótlékot a gyámügyisek ilyen környezettanulmányaikért? — tűnődöm. S a törékeny fiatalasszony egyik megjegyzése jut eszembe: vannak helyek, ahova az ember fél bemenni. Olyankor megkérem a gépkocsivezetőt: legyen a testőrségem.

— Jól él nálam a gyerek — hangzik a bizonykodás.

— A fia dolgozik?

— Igen.

— A felesége?

— Otthon van a másik gyerekkel.

— Miért nem ott van a kisfiú?

— Én nem adom oda. — Sírás, káromkodás. — Inkább agyonszúrom magamat.

Válogatott sértésekkel bocsát utunkra. Rossz címet mondott, de azért megtaláljuk a fiát. A kétes tisztaságú régi ház után ez a lakás mint az álom. A szülők — noha testi hibásak — láthatólag szorgalmas, törekvő emberek, jól megy a soruk, nem szenvednek hiányt semmiben. S a meglepetés: szeretnék magukhoz venni ezt a gyereket is, de a nagymama tűzzel-vassal megakadályozza.

A főelőadónő másnap délelőttre várja a szülőket, hogy megbeszéljék, rendezzék a kisfiú sorsát.

Aztán fut tovább a gépkocsi. Viszi a társadalmi figyelmet, a gondoskodást, a segítséget.

Simai Mihály

Gázlók a Dunán

Az utóbbi száz évben kétszer volt az ideihez hasonló alacsony vízállás a Dunán. Az Alsódunavölgyi Vízügyi Igazgatóság folyószakaszán — Solttól az országhatárig — hat helyen keletkeztek kisebb-nagyobb gázlók. A paksi kanyarban mindössze 60 méter széles a hajóút, a kívánt 250 méter helyett. Az alacsony vízű Dunán állandó ügyeletet tartanak a kitűzőhajók. A veszélyes szakaszokon szinte naponta állítják az utat jelző bólyákat. Az árut szállító uszályok a szokottnál kisebb teherrel közlekednek.

azoknak, akik mind ezt valós gondnak-bajnak tartják, és megoldását sürgetik. Ám a kívülállóknak — éppen a beszámolókban és a vitákban elhangzottak alapján — más is eszébe jut. Arról a felelősségérzetről, amellyel a beszámolók foglalkoztak az üzem, a szervezet jövőjével, azzal, hogy a gazdasági fejlődés során milyen feladatok várnak most és a jövőben a fiatalokra. És az is alaposan elgondolkodtatja az embert, hogy a beszámolók egymás után sorolják a társadalmi munka és a kommunista vasárnapok eredményeit. A textilművekben a Lenin-centenárium tiszteletére tartott kommunista vasárnapon 651-en vettek részt, 750 ezer forintot érő terméket állítottak elő. Az idén két vasárnapon 820 ezer forintot érő árut készítettek. Vagy — ahogyan a beszámoló szemére veti a vállalat illetékeseinek — az olajipar fiataljai segítséget ajánlottak fel a sürgős kútbekötési munkákhoz, de nem kezdhették el, mert az illetékesek nem készítették elő műszakilag a munkát.

Lehet, hogy igazsága van a MÁV titkári beszámolójában szereplő gondolatnak, hogy növelni kell a KISZ-tagság számára támasztott követelményeket. Lehet, hiszen javítani mindig lehet. Ám így sincs baj a fiatalokkal. Érzik, magukénak érzik a kor változásait, a kor követelményeit. Talán éppen ezért következett be, hogy a formális társadalmi munkák, a „besegítés" helyét egyre inkább a szakmai feladatok veszik át. Az olyan akciók, melyek a szakértelmen alapulnak, melyek a termelés, a vállalat és egyúttal a társadalom érdekeit a lehető legjobban szolgálják. Sok minden szerepel ebben: a kommunista vasárnapoktól a műszaki fejlesztésig, újításokig, a gazdaságosabb, takarékosabb munkáig minden. Talán ez is jelzi, hogy a fiatalok egyre inkább magukénak vallják a munkahelyet, egyre inkább érzik, hogy boldogulásuk elválaszthatatlan az üzem, a vállalat boldogulásától. És ez nagyon jó dolog. Hiszen éppen ez a szemlélet alapvető feltétele a népgazdaság, a társadalom boldogulásának is. Nyilván emiatt vállaltak a DÉLÉP fiataljai védnökséget a házgyár felett, ezért rendeztek a cipő-, ruha-, kábel- és gumigyár KISZ-tagjai kommunista műszakokat az üzem, a gyár érdekében. És még egy érdekes példa: a DÉLÉP fiataljai szocialista szerződést kötöttek a Mérey utcai óvodával, ahol elvégzik az apróbb munkákat, javításokat. Ezért a vállalatnál dolgozók tíz gyermekének biztosít helyet az óvoda.

TUDÁS ÉS ENERGIA

A példákat százszámra lehetne idézni. De az az egy is sokat mond, hogy a felszólalók többsége már nem azt kérdezi: miért nincs klubunk, sportpályánk, hanem azt: miért áll használatlanul ez a gépsor, ki a felelős érte, a veszteségért?

Nem lehet apolitikus ez a fiatalság, amelyik ennyire szem előtt tartja a gyár és ezáltal az ország jövőjét. Nem lehet tájékozatlan az ország dolgaiban, ha ennyire érzi, tudja: boldogulása a közösség boldogulásától függ. Ha ennyire érzi, tudja, hogy a jogokkal együtt kell nőnie a kötelességeknek is. Csak e kettő egységének tudata alakíthatta ki bennük azt a felelősséget, amely a választások során megnyilatkozott.

Megértek a társadalmi-gazdasági feltételek, együtt értek velük a fiatalok is. Felnőttek a társadalom, az ország mai igényeihez, a most éppen legfontosabb feladathoz, a gazdasági fellendülés elősegítéséhez. Tudásuk, számuk, energiájuk és felelősségtudatuk nagyon fontos társadalmi tényezővé teszi őket ebben a folyamatban.

Sok mindenről beszélni kellene még. A KISZ érdekvédelmi munkájáról, politikai tevékenységéről, a fiatalok társadalmi helyzetéből adódó gondokról, a szervezet kommunista jellegének erősítéséről és még sok másról. Ilyenkor azonban talán helyesebb egy szempontot kiragadni. Olyan szempontot, amely mind ezt magában foglalja. És ez talán főként a termelés segítése. Az alap, melyen a többi épül, az alap, amely szorosan összefonódik a politikai szempontokkal, a tömegszervezeti munkával, és mindennel, amely egy szocializmust építő országban egy kommunista ifjúsági szervezet számára talán a legfontosabb.

A választások lezajlottak. Mindenhol számot vetettek az eredményekkel, gondokkal-bajokkal. Őszintén, a jobbá tevés, a változtani akarás szándékával. Most a városi, azután a megyei küldöttértekezletre kerül sor. És utána következik a kongresszus, melyre a KISZ nem a gyűléseken, hanem az életben készült fel.

Szávay István